

VENDIM
Nr. 53, datë 1.12.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 17.9.2014 mori në shqyrtim, në seancë plenare mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 31 Akti, që i përket:

KËRKUES: Ardian Barçi, Floresha Kokojka Barçi, Pëllumbesha Barçi, Edi Barçi, Skënder Drinziu, Irena Brovina Barçi, përfaqësuar me prokurë të posaçme nga avokat Envi Hicka.

SUBJEKT I INTERESUAR: Ministria e Financave, në mungesë Bashkia Korçë

Uzina e Instrumentave Korçë, në mungesë Kozeta Simo, Mariela Simo, Emis Simo (trashëgimtarët e të ndjerit Foti Simo), përfaqësuar me prokurë të posaçme nga avokat Thimio Kondi.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, i vendimit nr. 419, datë 2.10.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 41, 42, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i KEDNJ-së dhe neni 1 i protokollit nr. 1.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes, Vitore Tusha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesve, që janë shprehur për pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuar, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës dhe, pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesit janë trashëgimtarë ligjorë të ish- pronarit S.B., të cilit i është njohur e drejta e pronësisë me vendimin nr. 505, datë 19.9.1994 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave pranë Bashkisë Korçë. Sipas këtij vendimi, trashëgimtarëve u është njohur e drejta e kompensimit për 6000 m² dhe e drejta e parablerjes për objektet e ndërtuara nga shteti në sipërfaqen prej 5000 m².

2. Në vitin 2007, Bashkia Korçë dhe Drejtoria e Administrimit dhe Shitjes së Objekteve Publike pranë Ministrisë së Financave kanë shitur në favor të shtetasit F.S. objektin “repart vegla dore, lamini, tërheqje, derdhje precize” të Uzinës së Instrumenteve Korçë, me sipërfaqe të përgjithshme 1356 m² nga të cilat 1190 m² të ndodhura nën objekt.

3. Trashëgimtarët e S.B., duke pretenduar mosrespektimin e të drejtës së parablerjes së objektit të mësipërm i cili ndodhej në sipërfaqen që u ishte njohur me vendim të ish KKKP-së Korçë, i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë me kërkesëpadi me objekt konstatimin e pavlefshmërisë

absolute të kontratës së shitjes nr. 7729 rep., 2250 kol., datë 15.11.2007.

4. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë, me vendimin nr. 1149, datë 29. 4.2008, ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë si të pambështetur në ligj dhe në prova.

5. Gjykata e Apelit Korçë, me vendimin nr. 258, datë 4.9.2008, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të mësipërm.

6. Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 419, datë 2.10.2012, ka vendosur pushimin e gjykimit të çështjes.

II

7. **Kërkuesit** i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese duke pretenduar cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor në Gjykatën e Lartë. Në mënyrë të përmbledhur argumentet e tyre janë si vijon:

7.1 Është cenuar e drejta e aksesit:

7.1.1 Përmbajtja e nenit 474 të Kodit të Procedurës Civile që kërkon nënshkrimin e rekursit nga palët, avokati apo një përfaqësues me prokurë, është interpretuar nga Kolegji Civil në mënyrë që cenon thelbin e së drejtës së aksesit në gjykatë.

7.1.2 Kolegji Civil përpara se të vendoste mospranimin e rekursit për shkak të mosnënshkrimit duhet të verifikonte nëse sekretaria gjyqësore kishte përmbushur detyrimin ligjor për vënien në dijeni të palës që ka bërë rekursin, për ta plotësuar atë me nënshkrimin e tij ose të avokatit, në referim të nenit 476 të KPC-së.

7.1.3 Dispozitat procedurale evidentojnë qartë pamundësinë dhe pengesën ligjore të Gjykatës së Lartë për të refuzuar në seancë gjyqësore shqyrtimin në themel të pretendimeve, të kthejë, ose të vendosë mospranimin e ankimit, ose të pushojë gjykimin e çështjes nëse paraprakisht nuk janë realizuar veprimet e njoftimit të palës ankuese për të ndrequr dhe plotësuar të metat e ankimit të parashtruar prej saj, në referim të nenit 450 dhe 154/a të KPC-së.

7.1.4 Edhe referimi i Gjykatës së Lartë në vendimin nr. 36, datë 5.6.2012 të Gjykatës Kushtetuese është i gabuar, pasi ky vendim i referohet rastit kur ankimi është nënshkruar nga një mbrojtës i paautorizuar rregullisht.

7.1.5 Ndryshe nga sa arsyeton Gjykata e Lartë në lidhje me “neglizhencën e theksuar” të palëve, synimi dhe vullneti i tyre për të ushtruar rekurs u provua nëpërmjet pjesëmarrjes në seancë gjyqësore të avokatit për mbrojtjen e interesave ligjore. Në këtë kuptim, Kolegji Civil ishte përpara detyrimit të shtyrjes së seancës gjyqësore për të realizuar përmes sekretarisë gjyqësore procedurat për ndreqjen dhe plotësimin e të metave të rekursit.

7.1.6 Kolegji Civil duhet të zbatonte nenin 474 të KPC-së në analogji me normat procedurale penale, praktikën e unifikuar dhe jurisprudencën kushtetuese në lidhje me rastet e mosnënshkrimit të rekursit nga mbrojtësi i të pandehurit si shkak për mospranimin e rekursit.

7.1.7 Mosveprimi i gjykatës për shkak të jurisprudencës mbi procesin civil cenon parimin e barazisë para ligjit, duke lejuar që individët të kenë status të diskriminuar në procesin civil në raport me atë penal.

7.2 Është cenuar *parimi i gjykatës së caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë në kundërshtim me përcaktimet e nenit 485/e të KPC-së ka disponuar tej kompetencave ligjore. Kolegji Civil ka të drejtë të prishë vendimet dhe të pushojë gjykimin e çështjes, por në asnjë rast nuk mund të vendosë vetëm pushimin e çështjes.

8. **Subjektet e interesuara, Kozeta Simo e të tjerë, kanë prapësuar në mënyrë të përmbledhur se:**

8.1 Kërkuesit kanë paraqitur në mënyrë të shtrembëruar faktet dhe rrethanat e çështjes, pasi procedura e parablerjes së pronës shtetërore ka filluar që në vitin 1998, pas plotësimit të dosjes së privatizimit dhe njoftimit katër herë në tri gazeta me qarkullim kombëtar si dhe duke vendosur afishe në vende publike. Kërkuesit nuk paraqitën dokumente për të përfituar nga e drejta e parablerjes.

8.2 Pretendimi i cenimit të së drejtës së aksesit nga Gjykata e Lartë është i pabazuar, pasi dispozita e KPC-së parashikon në mënyrë të qartë se rekursi duhet të nënshkruhet nga vetë pala,

avokati apo përfaqësuesi me prokurë. Kërkuesit konfundojnë qëllimisht kuptimin e nenit 474 të KPC-së me atë të nenit 476, kjo për faktin se mungesa e kushteve të përcaktuara nga ky nen e bën rekursin të paplotë, por jo të pavlefshëm, prandaj ligjvënësi vetëm në këtë rast ka parashikuar detyrimin e administratës gjyqësore për t'i caktuar një afat 10-ditor për plotësimin e rekursit. Në këtë kuptim, Gjykata e Lartë ka bërë një interpretim dhe zbatim korrekt të nenit 474 të KPC-së.

8.3 Edhe referimi i kërkuesve në jurisprudencën kushtetuese është i pavend, pasi kërkuesi i referohet vendimeve ku e drejta e aksesit është vlerësuar e cenuar si rezultat i rekurseve të panënshkruara nga mbrojtësi që nuk ka pasur në mënyrë të shprehur tagrat e përfaqësimit, apo kur rekursi nuk përmbajnë shkaqet e kundërshtimit të vendimit të gjykatës së apelit.

8.4 Për sa i përket cenimit të parimit të gjykatës së caktuar me ligj, kërkuesit nuk kanë parashtruar argumente bindëse e të sakta. Kërkuesit i referohen një vendimi të GJEDNJ-së që nuk ka ngjashmëri me çështjen konkrete, kurse për sa i përket argumentit për tejkalim kompetencash nga Gjykata e Lartë, pretendimi është i pabazuar.

8.5 Po ashtu i pabazuar është edhe pretendimi mbi cenimin e të drejtës për t'u dëgjuar, pasi vlerësimi i plotësimit të kriterëve formale të rekursit është kompetencë e dhomës së këshillimit dhe jo i seancës gjyqësore. Kur ekziston shkaku i mospranimit të rekursit pushimi i gjykimit mund të bëhet pa kufizim në çdo fazë të gjykimit.

9. **Subjekti i interesuar, Bashkia Korçë**, ka prapësuar me shkrim se kontrata e shitjes së pasurisë së paluajtshme ka respektuar të gjitha procedurat ligjore që i paraprijnë lidhjes së saj, ashtu sikundër është provuar edhe gjatë gjykimit nga pala e paditur Ministria e Ekonomisë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesve

10. Kërkuesit legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të rregullimit kushtetues të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës; *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit të parashikuar nga neni 30, pika 2 e ligjit nr. 8577, datë 10. 2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese", si dhe *ratione materiae*, pasi pretendimet e tyre *prima facie*, përfshihen në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese.

B. Për themelin e çështjes

11. Gjykata, përpara se të shqyrtojë bazueshmërinë e pretendimeve të kërkuesit thekson, paraprakisht, se ajo i vlerëson këto pretendime në drejtim të standardeve që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe, në kontekstin e çështjes në shqyrtim, në aspektin e detyrimeve që duhet të përmbushin gjykatat e juridiksionit të zakonshëm në respekt të së drejtës së mbrojtjes.

12. Jurisprudenca kushtetuese ka theksuar se Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. 35, datë 20.12.2005, nr. 14, datë 17.4.2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Po ashtu, Gjykata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit) (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 19 datë 2.4.2012; nr. 58, datë 24.12.2012; nr. 36, datë 25.7.2013; nr. 52, datë 2.12.2013, nr. 3, datë 23.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në këtë kuptim, Gjykata duhet të investohet vetëm nëse konstaton shkelje të parimeve të procesit të rregullt ligjor, dhe nëse këto shkelje nuk janë konstatuar dhe riparuar nga Gjykata e Lartë. Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që

nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006, nr. 19 datë 2.4.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

C. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit në Gjykatën e Lartë

13. Kërkuesit kanë pretenduar se vendimi i Kolegjit Civil për pushimin e gjykimit të çështjes si rezultat i depozitimit të rekursit të panënshkruar nga vetë palët dhe as nga mbrojtësit e tyre me prokurë të posaçme u ka cenuar të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë.

14. Gjykata Kushtetuese në jurisprudencën e saj të vazhdueshme e ka vlerësuar të drejtën e ankimit, të parashikuar nga neni 43 i Kushtetutës, si mundësi të çdo individ për të pasur mjete të caktuara procedurale për të kundërshtuar vendimin e dhënë nga një gjykatë më e ulët në një gjykatë më të lartë, duke i garantuar atij (individit) të drejtën për t'u përballur me drejtësinë në të gjitha nivelet e saj (*shih vendimet nr. 5, datë 2.3.2010; nr. 12, datë 14.4.2010; nr. 14, datë 26.3.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Sipas jurisprudencës kushtetuese, në funksion të ushtrimit efektiv të së drejtës së ankimit, ka rëndësi të realizohet si aspekti formal/procedural, ashtu edhe ai substancial. Kërkesat procedurale të ankimit janë, para së gjithash, në funksion të aksesit që duhet të kenë individët për të ushtruar efektivisht ankimin ndaj vendimit gjyqësor. Çdo instancë ankimuese që njeh sistemi i normave procedurale civile/penale, është pjesë e të drejtës së individit për të pasur akses në gjykatë. Gjykata ka vlerësuar edhe më parë se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Mohimi i së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura, përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 7, datë 11.3.2008; nr. 14, datë 3.6.2009; nr. 4, datë 23.2.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Për sa i përket rekursit në Gjykatën e Lartë, neni 480 i KPC-së parashikon se Kolegji i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, është organi që analizon dhe vlerëson nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit, duke vlerësuar kështu nëse rekursi përmban shkaqe për t'u kaluar për shqyrtim në seancë gjyqësore. Sikundër për pranimin, ashtu edhe për mospranimin e rekursit, dhoma e këshillimit, nëpërmjet arsytimit të vendimeve të saj, luan rolin e një filtri paraeliminators të kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë. Sigurisht që palët përpara kësaj trupe gjyqësore, në një numër të madh rastesh, *prima facie* i plotësojnë formalisht kriteret që kërkesa e tyre të shkojë në seancë publike, por kjo nuk mund t'ia deformojë funksionin vlerësues dhomës së këshillimit. Në rast se Kolegji, në dhomën e këshillimit, krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk gjejnë mbështetje në aktet e administruara në dosjen gjyqësore, atëherë është në kompetencën e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimin nr. 22, datë 6.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Gjykata, bazuar në aktet e administruara në dosjen gjyqësore, konstaton se kërkuesit kanë depozituar rekurs brenda afatit ligjor. Kopja e rekursit të administruar në dosjen gjyqësore përmban emrin dhe vulën e avokatit, ndërkohë që i mungon firma e tij dhe ajo e palëve. Gjithashtu, në dosje gjenden të administruara edhe njoftimet e palëve për zhvillimin e seancës gjyqësore të datës 2.10.2012, të nënshkruara nga Kancelari i Gjykatës së Lartë. Në datën 25.6.2010, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, pasi ka dëgjuar relacionin përkatës dhe ka diskutuar çështjen në tërësi, ka vendosur se rekursi i paraqitur përmban shkaqe nga ato parashikuara nga neni 472 i KPC-së dhe për rrjedhojë, bazuar edhe në nenin 480 të KPC-së, ka vendosur kalimin për gjykim të çështjes civile.

18. Sipas procesverbalit të seancës gjyqësore të datës 6.9.2012 rezulton se kërkuesit janë përfaqësuar nga dy mbrojtës të pajisur me prokurë të posaçme. Kolegji Civil ka pranuar me vendim të ndërmjetëm kërkesën paraprake të paraqitur nga njëri mbrojtës i kërkuesve për kalim procedural të dy palëve paditëse. Më pas, procesi gjyqësor ka vijuar me administrimin e vendimeve gjyqësore për lëshimin e dëshmive të trashëgimisë ligjore, kalimin procedural të palëve dhe, në fund, Kolegji Civil ka vendosur shtyrjen e seancës me shpallje. Në seancën gjyqësore të datës 2.10.2012

përfaqësuesi i Avokaturës së Shtetit ka ngritur pretendimin mbi mungesën e nënshkrimeve në rekursin e depozituar në dosjen gjyqësore. Në lidhje me këtë pretendim mbrojtësi i kërkuesve, ka prapësuar se ka qenë një gabim material që nuk mund të përbënte shkak për pushimin e gjykimit. Në përfundim të procesit, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur pushimin e gjykimit të çështjes.

19. Kodi i Procedurës Civile, në nenin 474, përcakton se rekursi që i drejtohet Gjykatës së Lartë nënshkruhet nga vetë pala, avokati apo përfaqësuesi i tij i pajisur me prokurë. Krahës kërkesës për nënshkrim, KPC-ja në nenin 475 përcakton rregullat në lidhje me përmbajtjen e rekursit, i cili duhet të evidentojë domosdoshmërisht palët ndërgjyqëse, vendimin që kundërshtohet, paraqitjen e përmbledhur të fakteve të çështjes, shkaqet për të cilat kërkohet prishja e vendimit, duke iu referuar normave ligjore mbi të cilat mbështetet dhe prokurën nëse rekursi është bërë nga avokati ose nga përfaqësuesi i ankuesit.

20. Gjithashtu, dispozitat procedurale parashikojnë rregulla konkrete edhe në lidhje me depozitimin e rekursit. Konkretisht, në referim të nenit 476, rekursi depozitohet bashkë me kopje të vërtetuar të vendimit të kundërshtuar dhe, kur është rasti, edhe të njoftimit kur ky është bërë. Po ashtu, duhet depozituar edhe prokura e posaçme dhe aktet e dokumentet mbi të cilat është bazuar rekursi në atë kopje sa janë palët. Dispozita në fjalë përcakton shprehimisht rregullin se kur nuk plotësohen kushtet e mësipërme, palës i njoftohet një afat 10 ditor për të bërë plotësimet dhe nëse pas këtij afati nuk bëhen plotësimet, rekursi kthehet.

21. Gjykata vlerëson se rekursi është akti procedural në të cilin parashtrohen shkaqet e kundërshtimit të një vendimi sipas kërkesave të nenit 472 të KPC-së, dhe, në këtë kuptim, ai është akti me të cilin rekursuesit i jepet mundësia për të pasur akses në Gjykatën e Lartë. Për shkak të rëndësisë që paraqet ky akt procedural në drejtim të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore, Gjykata vlerëson se kërkesa e nenit 474 të KPC-së për nënshkrimin e rekursit civil duhet të vlerësohet në harmoni me tërësinë e elementeve të tjera që duhet të verifikohen paraprakisht me qëllim sigurimin e efektivitetit të mjetit procedural të ushtruar nga palët. Në këtë kuptim, zbatimi i nenit 474 të KPC-së duhet parë në raport edhe me rregullimet e përgjithshme që disiplinonin paraqitjen e ankimit si dhe ato të veçanta për paraqitjen e rekursit.

22. Gjykata rithekson se personi që ushtron ankim/rekurs është i interesuar të ndjekë fatin e ankimit të tij, por kjo nuk nënkupton se i takon vetëm atij përgjegjësia të ndjekë pafundësisht fatin e dosjes gjyqësore, e cila administrohet nga gjykata dhe jo nga kërkuesi (*shih vendimet nr. 38, datë 30.12.2010 dhe nr. 32, datë 22.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Për këtë arsye, Gjykata çmon se i takonte administratës gjyqësore të Gjykatës së Lartë ose të Gjykatës së Apelit Korçë të njoftonte në kohë kërkuesit për plotësimin e nënshkrimeve të munguara në rekurs duke qenë se ajo administronte dhe dosjen gjyqësore. Gjithashtu, nuk provohet me asnjë shkresë ose dokument tjetër që kërkuesit të jenë njoftuar nga administrata gjyqësore për mungesat në paraqitjen e rekursit, ndonëse në bazë të nenit 476/2 të KPC-së, ka detyrimin të verë në dijeni rekursuesin për mangësitë formale të rekursit.

23. Në vështrim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se kërkesa e nenit 474 të KPC-së për nënshkrimin e rekursit nga vetë pala, avokati ose përfaqësuesi me prokurë është një element që përfshihet në kushtet që duhet të verifikojë sekretaria e gjykatës që ka dhënë vendimin e kundërshtuar, përpara se ajo të përcjellë zyrtarisht në sekretarinë e Gjykatës së Lartë dosjen përkatëse së bashku me dokumentet e tjera. Madje edhe sekretaria e Gjykatës së Lartë nuk shkarkohet nga detyrimi dhe përgjegjësia për të verifikuar çdo element që duhet të plotësojë rekursi me qëllim që të garantohet e drejta e aksesit të individit në Gjykatën e Lartë. Një interpretim i ndryshëm, që mund t'i bëhet përmbajtjes së rregullave procedurale mbi kushtet dhe kriteret e paraqitjes së rekursit, nuk i shërben rritjes së standardit në favor të garancive për të mos humbur të drejtën e gjykimit, përkundrazi sjell si pasojë cenimin e të drejtës së rekursuesit për akses në Gjykatën e Lartë.

24. Gjykata, duke iu referuar jurisprudencës së Gjykatës së Kasacionit të Italisë, nisur nga

ngjashmëritë midis nenit 474 të KPC-së me nenin 125 të KPC Italian, konstaton se dispozita procedurale është interpretuar në mënyrë të gjerë. Konkretisht për rastin e mungesës së nënshkrimit dhe pavlefshmërinë që mund të shkaktojë kjo mangësi, Gjykata e Kasacionit është shprehur se tashmë përbën *jus receptum* fakti që kur elementi formal, të cilit rendi juridik i përcakton funksionin e lidhjes që duhet të ekzistojë ndërmjet tekstit të aktit dhe autorit të tij, del qartë nga elementë të tjerë të vetë aktit, apo kryhen veprime të tjera procedurale (regjistrimi i çështjes, kërkohet të njoftohet akti, pjesëmarrja në seanca në prani të palës tjetër, etj.) nuk gjendemi në një rast pavlefshmërie të aktit (*shih vendimin nr. 9490/2007 të Gjykatës së Kasacionit Italian*).

25. Në vështrim të sa më sipër, Gjykata thekson se, përderisa çështja civile ishte kaluar për shqyrtim në seancë dhe për sa kohë mbrojtësit ligjorë të rekursuesve ishin të pranishëm dhe të pajisur me tagra përfaqësimi në përputhje me formën e përcaktuar nga ligji, çka jo vetëm nuk tregonte neglizhencë të theksuar nga ana e tyre, por përkundrazi vullnetin për të vijuar procesin gjyqësor, Kolegji Civil kishte detyrimin t'i jepte mundësinë kërkuesve të shpreheshin mbi shkaqet e rekursit, për të vendosur më pas për pranimin ose jo të tij.

26. Gjithashtu, Gjykata vlerëson se në momentin që çështja kalon për gjykim, prezumohet se kërkuesit i është njohur e drejta për t'u dëgjuar në një seancë publike nga një gjykatë e pavarur, e paanshme dhe e caktuar me ligj, në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës dhe nenit 6/1 të KEDNJ. Kolegji Civil, bazuar në nenin 485 të KPC, ka kompetencë të lerë në fuqi vendimin e kundërshtuar, ta prishë atë dhe ta rikthejë për gjykim në gjykatën përkatëse. Mungesa e shkaqeve të rekursit është shkak për mospranimin e tij që vendoset në dhomë këshillimi, pa pjesëmarrjen e palëve (neni 480 i KPC-së). Po kështu, duke iu referuar nenit 483 të KPC rezulton se: *“në seancën gjyqësore relatori paraqet faktet që kanë rëndësi për marrjen e vendimit, përmbajtjen e vendimit të ankimuar dhe shkaqet e rekursit dhe të kundërrekursit. Pas relativitetit kryetari fton avokatët të paraqesin mbrojtjen e tyre”*. Pra, dispozita e lidh zhvillimin e seancës gjyqësore me faktin që palët duhet të dëgjohen për pretendimet dhe bazueshmërinë e tyre në ligj dhe prova.

27. Në vështrim të standardeve dhe rrethanave të çështjes konkrete, Gjykata vlerëson se ndonëse Kolegji Civil kishte detyrimin të dëgjonte palët në seancën e zhvilluar për këtë qëllim, në gjykimin konkret kjo rezulton të mos jetë respektuar, duke passjellë një proces të parregullt në kuptimin kushtetues.

28. Për rrjedhojë, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimi i kërkuesve për cenimin e të drejtës për akses në Gjykatën e Lartë është i bazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “P”, dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës; neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr. 419, datë 2.10.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Vitore Tusha, Fatos Lulo, Besnik Imeraj

Anëtare kundër: Altina Xhoxhaj

MENDIM PARALEL

1. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) ka vendosur pranimin e kërkesës së Ardian Barçit, etj. dhe për pasojë ka shfuqizuar vendimin nr. 419, datë 2.10.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Shumica ka arsyetuar se ky vendim u ka cenuar kërkuessve të drejtën për akses në Gjykatën e Lartë (*shih paragrafin nr. 28 të vendimit*). Nga rrethanat e çështjes, nisur edhe nga pretendimet e kërkuessve, jam i mendimit se shumica duhet të konsideronte nëse, veç sa më sipër, vendimi i Gjykatës së Lartë së lartpërmendur ka cenuar edhe parimin e gjykatës së caktuar me ligj. Në këtë drejtim, kërkuessit kanë pretenduar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në kundërshtim me përcaktimet e nenit 485/e të KPC-së, ka disponuar tej kompetencave ligjore, duke marrë atributet e Kolegjit në dhomë këshillimi (shih nenet 480, në lidhje me nenet 472 dhe 474 të KPC-së).

2. Në çështjen në shqyrtim, sikurse thekson edhe shumica, rezulton se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, pasi ka dëgjuar relacionin përkatës dhe ka diskutuar çështjen në tërësi, ka vendosur se rekursi i paraqitur nga kërkuessit, në të cilin gjendet emri dhe vula e avokatit, ndërkohë që mungon firma e tij dhe ajo e palëve, përmban shkaqe nga ato parashikuara nga neni 472 i KPC-së dhe për rrjedhojë, bazuar në nenin 480 të KPC-së, ka vendosur kalimin për gjykim të çështjes civile (*shih paragrafin nr. 17 të vendimit*). Vetëm pas disa seancash të zhvilluara, ku kanë marrë pjesë edhe mbrojtësit e kërkuessve, pas pretendimit të ngritur nga përfaqësuesi i Avokaturës së Shtetit për mungesën e nënshkrimeve në rekursin e depozituar në dosjen gjyqësore, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur pushimin e gjykimit të çështjes për këtë shkak (*shih paragrafin nr. 18 të vendimit*).

3. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një “*gjykatë e caktuar me ligj*”. Ky element karakterizohet, në sensin material, nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin mbi çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjrisht të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t’u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t’i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimet nr. 31, datë 1.12.2005; nr. 7, datë 9.3.2009; nr. 22, datë 22.7.2009 dhe nr. 27, datë 24.6.2013, të Gjykatës Kushtetuese*).

4. Në të drejtën procedurale civile kufijtë brenda të cilëve Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë shqyrton çështjet mbi rekursin e ushtruar janë parashikuar në nenet 472 e vijues të KPC-së. Kështu, sipas nenit 480 të KPC-së, sikurse pranon edhe shumica, Kolegji i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, është organi që analizon dhe vlerëson nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit, si dhe nëse plotësohen kërkesat procedurale të parashikuara në ligj, duke vlerësuar kështu nëse rekursi përmban shkaqe për t’u kaluar për shqyrtim në seancë gjyqësore. Sikundër për pranimin, ashtu edhe për mospranimin e rekursit, dhoma e këshillimit, nëpërmjet arsytimit të vendimeve të saj, luan rolin e një filtri paraprak të kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë (*shih paragrafin nr. 16 të vendimit*). Ndër kërkesat e parashikuara në ligj është edhe parashikimi i nenit 474 të KPC-së. Pra verifikimi i nënshkrimit apo jo të rekursit është atribut i Kolegjit Civil në dhomë këshillimi.

5. Pas kalimit të çështjes në seancë gjyqësore, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë është i detyruar të respektojë kompetencat e tij, të cilat janë të përcaktuara në mënyrë taksative në nenin 485 të KPC-së. Në këto kushte, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë mund të vendosë pushimin e gjykimit të çështjes vetëm në rastet e përcaktuara në nenin 485/e të KPC-së, pra vetëm kur arrin në përfundimin se duhen prishur vendimet e dy shkallëve të tjera.

6. Në këto rrethana, pushimi i gjykimit të çështjes, me arsytimin se mungon nënshkrimi i rekursit, tejkalon kompetencat e Kolegjit Civil si më sipër. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në asnjë

rast nuk mund të marrë atributet e Kolegjit Civil në dhomë këshillimi, për më tepër kur ky i fundit ka bërë një vlerësim të çështjes brenda kompetencave të tij.

7. Si përfundim, vlerësoj se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vepruar tej kompetencave të njohura nga ligji procedural civil (neni 485/e i lartpërmendur), pasi ka vendosur pushimin e gjykimit të çështjes për një shkak, mungesa e nënshkrimit në rekurs, i cili i përket vlerësimit të Kolegjit Civil në dhomë këshillimi. Për rrjedhojë, çmoj se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka cenuar jo vetëm të drejtën e aksesit në gjykatë të kërkuësve, por edhe parimin e gjykatës së caktuar me ligj.

Anëtar: Vladimir Kristo